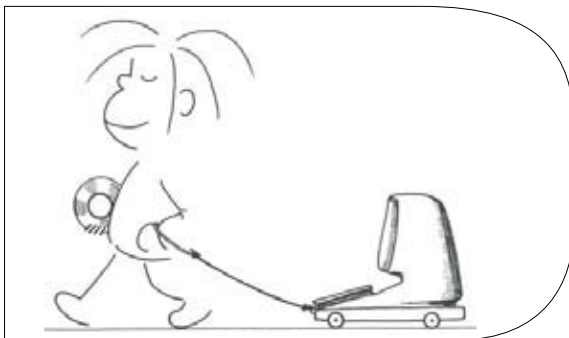

Fem Punxa

Innovació educativa

En els darrers anys el Departament d'Educació ha engegat els projectes d'innovació educativa que han tingut força èxit en els centres educatius del nostre país. Han estat nombroses les escoles que s'han presentat a les diferents convocatòries i que els ha suposat una implicació dels mestres per avançar en aquesta millora pedagògica. Els recursos econòmics i humans que acompanyaven les propostes han animat molts centres a presentar-se a moltes de les convocatòries i això ha estat possible gràcies a la il·lusió d'un grup de mestres que hi dedicaven temps i ganes.

L'esforç que s'ha fet ha estat molt gran i tots coneixem projectes interessants que s'han desenvolupat. En la majoria de casos ha estat un motor que ha acompanyat la tasca educativa i ha contribuït a avançar en noves línies pedagògiques. En poques paraules, ha estat tot un èxit. Però, ara que ja podem començar a fer una avaluació de tot el procés, cal dir que també hi veiem punts fluixos que cal millorar.

Per una banda, hi ha moltes escoles que ja feien innovació, però els seus equips directius no podien absorbir tanta paperassa com se'ls demanava per presentar-se als projectes i, per tant, han continuat amb la seva línia sense necessitat de comptar amb l'aprovació del Departament per fer la innovació educativa. Així mateix, també ha quedat clar que per escollir quins centres rebien un projecte d'innovació només calia ser expert en paperassa, ja que cap comissió no es presentava al centre ni venia a fer el seguiment de la pràctica que es portava a terme.

Per altra banda, hi ha centres que es van apuntar a massa convocatòries en un intent d'ampliar els seus recursos econòmics i humans però que, un cop passats els tres anys d'implantació del projecte, tenen serioses dificultats per consolidar tantes propostes innovadores i que, per tant, hauran de decidir-se per quines innovacions prioritzen. Innovar no és només que uns mestres amb molt bona voluntat engeguin un projecte en un moment concret. Si volem que el projecte tiri endavant, cal implicar-hi tot el claustre i consolidar la proposta a mitjà termini, de tres a cinc anys. Per consolidar un projecte també necessitem que no se n'implantin molts alhora, perquè això ens fa dispersar l'atenció en molts nous focus que són difícils d'assolir.

Caldrà estar atents els propers anys en com s'integren totes aquestes innovacions introduïdes i deixar que cada centre les vagi assumint fins allà on pugui. La proposta que va engegar el Departament va ser un gran encert, esperem que no mori d'èxit.

Lluís Llovet Bayer

Euclides Televisió

Anna Rodon i Borrás / Jordi Clusellas i Paituví
IES Euclides (Pineda de Mar)

Euclides televisió és un projecte de tot el centre, una aposta per al present i per al futur, una aposta institucional per alfabetitzar l'alumnat en comunicació audiovisual. Hem creat una emissora de televisió a través d'una plataforma digital.

Descripció del projecte: Tots estem immersos en una societat en què els mitjans de comunicació tenen una importància fonamental. Ens arriben tot tipus de notícies i és fa imprescindible que el nostre alumnat sigui crític amb tota aquesta informació, que sigui capaç de seleccionar, segons els seus interessos i la seva validesa, les notícies i els missatges.

Per això és necessària l'alfabetització en aquests mitjans, que els permeti comprendre, analitzar i produir, per no ser consumidors acrítics.

El coneixement del mitjà permet ser crític quant a la qualitat formal, i el coneixement de continguts fa que puguin relativitzar els mitjans i veure les manipulacions, moltes vegades implícites, que es produeixen.

Aquest projecte de comunicació, a més d'alfabetitzar l'alumnat en aquests mitjans, també permet treballar orientant el currículum per competències i de forma transversal.

Aquest projecte té en compte les competències bàsiques del currículum i fa un desenvolupament de cada una d'elles mitjançant activitats concretes.

Lligat al treball per competències, les activitats que es poden desenvolupar a Euclides TV ofereixen diferents vies d'accés a un mateix concepte. Segons les teories de Gardner, una perspectiva basada en les intel·ligències múltiples pot millorar la comprensió de tres maneres:

Oferint unes vies d'accés "eficaces". La decisió pedagògica sobre la millor manera de presentar un tema és molt important per despertar l'interès dels estudiants.

Oferint unes analogies apropiades. Els temes poc familiars se solen captar molt millor si establim analogies amb altres temes que es coneixen o que es comprenen millor.

Oferint múltiples representacions de les idees essencials d'un tema. Les idees o conceptes essencials es poden representar de diverses maneres, des de diverses perspectives de la idea essencial.

La flexibilitat de l'enfocament de les intel·ligències múltiples es pot utilitzar per estudiar temes tan concrets o tan genèrics com es vulgui. Però no tots els aspectes de les IM es poden utilitzar amb la mateixa efectivitat per a cada concepte. Per tant, el repte de l'educador és determinar quina via d'accés pot ser la més prometedora o adequada per al desenvolupament d'una comprensió concreta i, després, provar-la per poder reflexionar sobre els possibles èxits o fracassos de la seva aplicació.

Objectius d'Euclides televisió

- Formar l'alumnat en el seu esperit crític.
- Fomentar l'aprenentatge significatiu.
- Utilitzar metodologies globalitzadores.
- Fomentar, implementar i potenciar el treball en grups cooperatius.
- Responsabilitzar l'alumnat del seu propi aprenentatge.
- Avaluar de manera senzilla, natural i en el moment adequat
- Obrir el centre a la comunitat educativa.
- Realitzar un projecte de ràdio i televisió del centre.

Euclides televisió ens permet potenciar la incorporació del llenguatge audiovisual i multimèdia a totes les àrees del coneixement, ja que intervenen tots els departaments didàctics.

Aquest curs hem elaborat dues programacions en què ja hi ha diferents tipus de programes com un curs d'anglès Everyday English realitzat per alumnes de 1r fins a batxillerat. Ja hi ha presentadors i presentadores seleccionats a partir d'un càsting que es va convocar.

El projecte ens permet obrir l'escola a les famílies i a la comunitat educativa, ja que el mitjà televisiu esdevé una eina de comunicació en ella mateixa. La intervenció familiar és decisiva per condicionar l'èxit o el fracàs de la tasca iniciada a l'institut; per tant, és imprescindible aquest treball conjunt.

A poc a poc s'ha muntat un espai específic: el plató de TV. Pot semblar molt complex i costós crear aquest espai, però s'ha de tindre en compte que, a l'inici, no cal que hi hagi tot el material: es pot anar construint segons les necessitats de la pràctica i els mateixos alumnes poden realitzar certs materials, com ja fa l'alumnat del projecte avant, que construeix l'estructura dels decorats de plató, i l'alumnat del PQPI de pintors que hem tingut aquest curs ja ha pintat el plató de color verd per fer l'efecte chromakey.

El curs passat i aquest hem organitzat l'inici i el desplegament del projecte en quatre cursos. Esperem que partint d'aquests inicis quedi com a establert i consolidat.

He de dir que és una experiència que recomano. Cada vegada que em toca fer d'operadora de càmera al plató i veig la seriositat amb què s'ho prenen els nois i noies que es posen davant la càmera, penso que val molt la pena l'esforç que suposa tirar endavant un projecte de centre com aquest.

Us convido a veure la nostra programació a www.mogulus.com/euclides_televisio.

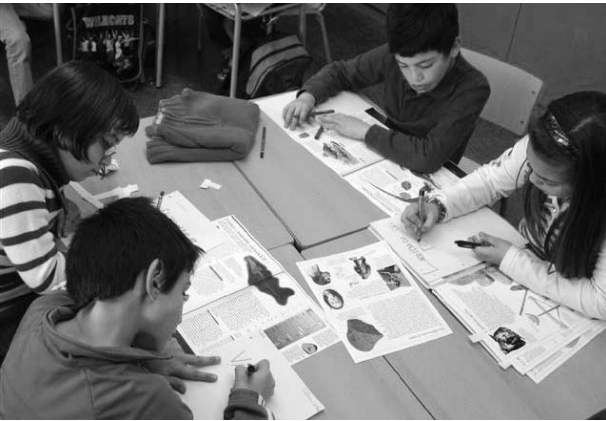
Euclides tv la nostra, la teva! Si voleu més informació, contactar amb nosaltres: Anna Rodon i Borràs (arodon1@xtec.cat) o bé Jordi Clusellas i Paituví (jclusepa7@hotmail.com) o venir a veure el "muntatge".

CURS	ACCIONS
2007/08	<ul style="list-style-type: none">• Creació d'un canal.• Producció de programes per Euclides tv.• Difusió en el centre i muntatge del plató de televisió.
2008/09	<ul style="list-style-type: none">• Compra de dotació mínima del plató de tv.• Estrena del plató de televisió.• Horari del plató amb programació d'activitats i equip tècnic.• Creació d'un bloc de difusió i dinamització del mitjà.• Pràctica de l'efecte chromakey.• Elaboració d'una escaleta de programació amb programes de caràcter fix.• Convocatòria de càstings.• Primers contactes amb el cap de programació de Maresme tv.
2009/10	<ul style="list-style-type: none">• Participacions esporàdiques a Maresme televisió.• Cicle de tallers i/o conferències amb els diferents professionals que intervenen en una producció audiovisual.
2010/11	<ul style="list-style-type: none">• Ampliació de l'espai del plató.• Ampliació de l'escaleta en programació.• Espai fix a Maresme televisió.

L'escola inclusiva i els tallers de cicle

Equip de mestres
CEIP A. Machado (Mataró)

A l'hora de parlar d'escola inclusiva és obligat parlar de S. B. Stainback (2001), que defineix l'educació inclusiva com el procés pel qual s'ofereix a tots els infants, sense distinció de la discapacitat, la raça o qualsevol altra diferència, l'oportunitat de continuar sent membre de la classe ordinària i d'aprendre dels seus companys, i juntament amb ells, dins l'aula. Més tard, basant-se en aquest principi, es redefineix l'escola inclusiva dient que tots els nens, fins i tot els que tenen discapacitats més severes, han de poder anar a l'escola de la seva comunitat amb el dret garantit de ser ubicat en una classe comuna.

En un primer estadi, a alguns psicòlegs, se'ls encén la "llumeta" en sentir parlar d'alumnes sense distinció de capacitat i alumnes amb discapacitats severes dins l'aula. D'aquesta manera s'inicia el procés d'integració dels alumnes amb "discapacitat" dins les aules. Els alumnes amb "discapacitat" són tractats com els altres alum-

nes i els mestres d'educació especial, fidels a la definició, els atenen en les aules junt amb els altres.

Així, el mot integració es confon amb el mot inclusió; alguns entenen la inclusió d'alumnes amb "discapacitat" a les aules ordinàries com integració. El resultat, tot i ésser positiu, confon el concepte d'escola inclusiva, perquè no és el mateix integració que inclusió.

En un segon estadi, P. Pujolàs i J. R. Lago (2006) redefineixen el concepte: una escola inclusiva és aquella en la qual poden aprendre junts alumnes diferents, una escola que no exclou ningú, perquè no hi ha diferents categories d'estudiants, només hi ha una sola categoria d'alumnes, sense cap mena d'adjectius, que –evidentment– són diferents. A l'escola inclusiva només hi ha alumnes, a seques, sense adjectius; no hi ha alumnes corrents i alumnes especials, sinó simplement alumnes, cadascú amb les seves pròpies característiques i necessitats. La diversitat és un fet natural, és la normalitat: la cosa més normal és que siguem diferents (afortunadament).

ELS TALLERS DE CICLE

L'atenció a tot l'alumnat a l'aula ordinària és un objectiu de l'escola inclusiva. Que es tingui en consideració cada nen i nena, a més d'inclusiu, és de qualitat.

Buscar la qualitat sovint vol dir cercar noves estratègies, repensar la manera de fer les classes, canviar els esquemes, renovar les estruc-

tures que sovint impedeixen la participació de l'alumnat i l'apropament dels mestres.

Els tallers de cicle són agrupacions reduïdes d'alumnes del mateix cicle sense tenir en compte l'edat i el nivell. Per reduir els grups cal que el professorat de suport i alguns especialistes hi participin.

Els tallers són espais on es realitza, entre tots, una activitat i d'on sortirà una producció, d'aquí el nom de taller.

Cada taller correspon a una àrea, hi ha el taller de periodistes, el d'investigadors, el d'artistes, el de científics, el d'arquitectes, el de circ, el de músics, el de teatre... Cada cicle en té uns de propis que podem anar variant al llarg del curs.

Cada mestre o mestra només s'encarrega d'un taller, fa una proposta, prepara el material, en determina els continguts i marca els objectius.

Els grups van variant segons l'interès dels alumnes. Els grups d'alumnes van passant durant el trimestre per cada taller.

Al final hauran treballat amb molts nens i nenes, alguns més grans i d'altres més petits. Així es coneixen, s'ajuden, s'entenen... entre molts altres valors.

Un cop acabat el trimestre, reflexionem sobre l'organització, els objectius, el profit que n'han tret els alumnes... i en traiem conclusions.

Cartes al Punxa

La casa per la teulada

Fa pocs dies m'arribà un opuscle de propaganda on s'anunciava la creació d'un cor professional a la ciutat. Vaig quedar astorada. Que jo sàpiga, Mataró serà la segona ciutat de Catalunya que tingui un cor amb aquesta característica. Aplaudeixo la iniciativa, ja que la seva creació serà una oportunitat més per acostar la música als ciutadans. Si no vaig errada, crec que el projecte neix de la iniciativa d'uns professionals i amateurs del cant coral, els quals han presentat el seu projecte a l'Institut Municipal d'Acció Cultural i el seu president hi ha donat el vistiplau, tant en la part que li correspondrà de finançament com en la cessió d'espai d'assaig, formació i seu social.

No hauria pensat mai que la ciutat de Mataró comptaria primer amb un cor com l'esmentat abans que amb una escola municipal de nivell elemental i un conservatori de nivell mitjà, el qual figurava en el mapa escolar de la LOGSE. Fa molts anys que molta gent es pregunta per què no s'han creat aquests equipaments, i no troba la resposta.

L'any 1992, quan era regidora de Cultura la Sra. Carmina Benito, la comissió de música del Patronat de Cultura va encarregar a uns experts un projecte per fer possible una Escola de Música Municipal, com tenen altres ciutats com Sant Cugat del Vallès, Rubí, etc. Mireu si fa anys d'això, i fins a dia d'avui res de res. Enguany, però, la Sra. Conxita Calvo, presidenta de l'IME, en aquestes dates ja haurà fet la presentació de l'Escola de Música Municipal, val a dir que amb una estructura de format força experimental, l'eficàcia administrativa i pressupostària del qual no poso en dubte, però si la de transmetre la idea d'educació i ensenyament global, sobretot en el nivell inicial.

Per altra banda, vull destacar la tasca meritòria i en molts cassos de servei públic que any darrere any han fet les escoles privades de la ciutat, cobrint la tasca que l'administració local no ha fet fins avui. La formació musical dels nens i nenes de la ciutat ha estat possible gràcies a aquests centres; moltes vegades passant per penúries econòmiques i entrebancs legals perquè no s'adequaven a les normatives d'espai i d'altres aspectes que marca la Conselleria de la Generalitat corresponent i també la competència d'una entitat privada amb conveni amb l'ajuntament.

Avui els estudiants que vulguin continuar els estudis i promocionar a nivell superior hauran de marxar a ciutats com Badalona, Barcelona, Girona o Granollers, ciutat que en pocs anys ha optat per apostar fort per la formació musical dels seus ciutadans, tant en l'educació formal com en la de consumidors de música en viu i en directe gràcies als equipaments com l'escola i el conservatori, una orquestra de cambra, simfònica i de jazz, una bona formació coral i un auditori digne. Amb aquesta opció sí que poden dir que l'Ajuntament de la seva ciutat té un bon projecte i les idees molt clares pel que fa a la formació musical.

Per acabar, m'agradaria fer com un infant la carta als Reis Mags: els demanaria que fessin l'escola i el conservatori a l'edifici històric de Can Fàbregas, i a l'espai que queda lliure hi podrien construir l'Auditori i, posats a fer, podrien fer un pàrquing soterrat per a una pila de cotxes. Us imagineu la zona del carrer Biada amb Rondes convertida en un centre cultural en lloc de en un macro centre comercial? Jo sí!!!

No creieu que hem de començar a canviar el model de societat? La crisi ens avisa: cal consumir menys béns de consum i més, molts més béns de culturals. Crec que els Reis Mags haurien d'estar contents, ser arriscats i valorar la proposta amb bons ulls.

Núria Masafrets i Aymà

ENTREVISTA-LA

Enriqueta Garriga i Ferriol

Mestra, logopeda i psicòloga. Professora de la Universitat Ramon Llull

Mònica Pruna Parra

Parla'ns de la teva experiència en el món de l'educació.

Sempre vaig tenir clar que volia dedicar-me a una professió en què els primers beneficiaris fossin les persones. Pràcticament tota la meua vida professional s'ha desenvolupat en el món educatiu, com a mestra, logopeda i psicòloga, ajudant els alumnes amb necessitats educatives especials per problemes en la comunicació, el llenguatge i la parla, inicialment en un centre d'Educació Especial (CEE Col·legi Sants Innocents) i darrerament des d'un CREDA, servei del Departament d'Educació. Durant força anys he hagut de compaginar la intervenció educativa amb la gestió directiva, però he intentat no perdre mai el contacte amb els alumnes, ja sigui des de la valoració i el diagnòstic del llenguatge com des de la intervenció logopèdica.

Què et va portar a estudiar la consciència fonològica?

Durant la meua pràctica professional em vaig adonar que molts dels nens i nenes de l'Etapa Infantil que l'EAP ens derivava al CREDA per dificultats en el desenvolupament de la parla presentaven problemes d'articulació, però, sobretot, de discriminació auditiva que derivaven en dificultats per desenvolupar i organitzar el quadre fonològic. Crec que des de fa força anys, i coincidint amb la fal·lera d'introduir la llengua escrita tan aviat com sigui possible, en moltes de les nostres escoles no es treballa prou el llenguatge oral a l'Etapa Infantil. I és

precisament durant aquests anys quan cal facilitar el desenvolupament dels diferents paràmetres lingüístics ajudant que els nens i nenes "escoltin" i "parlin". S'oblida que treballant l'audició –la percepció, discriminació i memòria i atenció auditiva– estem assegurant un bon desenvolupament del llenguatge oral i de la parla i facilitem el procés per establir un bon aprenentatge de la llengua escrita. Quan vaig demanar la llicència d'estudis al Departament d'Educació tenia clar que volia aprofundir en com el treball auditiu afavoria el desenvolupament de la parla i de la llengua escrita i com es podia treballar amb l'alumnat sord. Això em va portar a adaptar un programa per desenvolupar "consciència fonològica" que pogués ser útil als mestres de l'Etapa Infantil i els ajudés a dur a terme un treball organitzat i sistemàtic a l'aula.

Què és això de Phonemics Awareness (consciència fonològica) i quina incidència té en l'aprenentatge?

El terme de consciència fonològica és un nom que prové de la cultura anglosaxona i es refereix a l'habilitat per percebre i discriminar els sons –els fonemes– que componen les paraules; els nens van sent capaços de desglossar progressivament la cadena fònica en paraules i aquestes en les unitats més petites, síl·labes, fins a arribar als fonemes. Una criatura té consciència fonològica quan és capaç de percebre, discriminar i manipular els sons de la parla.

No és un concepte nou; abans, amb els sis-

temes de lectura analítics, tot això es tenia molt clar, és a dir: abans d'introduir una grafia, els infants havien de percebre auditivament els sons que les grafies simbolitzaven. Actualment, en treballar la lectura de manera global, hem descuidat d'aprofundir en la percepció auditiva dels sons i esperem que els nens hi arribin per "deducció". És cert que molts ho fan, però també molts d'altres necessiten un aprenentatge estructurat per arribar-hi. Quan treballem la consciència fonològica facilitem el desenvolupament harmònic del quadre fonològic dels alumnes a l'edat que correspon i alhora treballem la primera base per assegurar una bon aprenentatge de la llengua escrita.

Què ens recomanaries si volem aprofundir en aquest tema?

Ara hi ha molta bibliografia sobre la consciència fonològica, però en anglès. Per altra banda, sembla que és un concepte que s'ha posat de moda i això és perillós, perquè novament tornarem a agafar el rave per les fulles, és a dir: a fer activitats sense aprofundir perquè les fem i que volem aconseguir. Ja he vist com en algunes aules s'han incorporat alguns exercicis amb materials "escrits" a partir dels quals els nens omplen "fitxes" per treballar consciència fonològica... Treballar consciència fonològica és treballar l'audició i això no és pot fer a partir de rètols escrits ni empenant

buits de paraules amb grafies. La consciència fonològica es pot ensenyar de forma gradual, entrenant progressivament la discriminació auditiva. En el programa que vaig adaptar d'un altre en anglès d'Adams, proposo iniciar-lo a P3, en què es comença a treballar l'escolta i l'alerta auditiva i a discriminar la unitat "paraula"; es continua a P4 amb la unitat síl·laba i a P5 és quan s'arriba a la consciència fonològica pròpiament dita amb la percepció, discriminació i manipulació dels fonemes o sons de la parla. I s'ha estudiat que, als alumnes que tenen adquirida la consciència fonològica, els és molt més fàcil i ràpid adquirir l'aprenentatge de la lectoescriptura.

Quins consells donaries als mestres novells... i als experts?

Diria a tots els mestres que el treball a l'escola és un treball de cordada, ha de ser necessàriament un treball cooperatiu. El mestre no pot desenvolupar la seva tasca tot sol; encara que sigui un gran mestre i conegui tots els recursos pedagògics, si no treballa en col·laboració amb els seus companys, no podrà tirar endavant. Els nens estan a l'escola una mitjana de nou anys i cada curs o cada dos cursos canvien de mestre; per això, o tots els mestres se senten responsables de tots els alumnes del centre i, per tant, del treball que fan amb ells, o no podran aconseguir el progrés dels alumnes per més bé que creguin que fan la feina individualment.

Als mestres que fa anys que són a l'escola, els recomano que siguin crítics, que es qüestionin la seva feina i que tinguin clar què fan, per què ho fan; és a dir: cal que es renovin i mantinguin els seus coneixements al dia, però, abans de fixar nous objectius i d'adoptar nous mètodes i estratègies, cal que parteixin d'una revisió de les coses que estan fent, de les que fallen però també de les que van bé, per intentar modificar només allò que cal i... cal que aquesta revisió la facin plegats, amb els

seus companys d'escola. No tot allò que és nou, moltes vegades és millor que allò que estan fent, i per això cal valorar-ho abans de canviar i d'incorporar-ho.

Als mestres que s'estrenen, els recordaria que quan a alguns dels seus alumnes els costi d'aprendre, no busquin les causes de les dificultats en els alumnes. Que revisin la seva feina –objectius que es proposaven, estratègies, materials, procediments que han seguit...– i que els modifiquin tant vegades com calgui per facilitar que el nen o la nena aprengui. Quan un nen no aprèn, un bon mestre no pot pensar mai que és per culpa de la criatura, sinó que ell, com a mestre, encara no ha trobat la manera de fer-li entendre allò que li vol ensenyar. És per ensenyar a tots els infants que ha escollit la professió i, òbviament, és a partir dels reptes que li plantejaran els alumnes que anirà adquirint expertesa. I, ho repeteixo, si pot compartir la seva tasca, tant les dificultats com els encerts, amb els seus companys i altres professionals de l'escola, els puc assegurar que han escollit la professió millor i més engrescadora del món.

Si poguessis tornar a fer una investigació, sobre què la faries?

Em vaig quedar amb el cuquet de poder aplicar aquest programa de manera rigorosa en algunes escoles durant tota l'Etapa Infantil i després comparar els resultats amb altres escoles que no ho haguessin fet. I, sobretot, amb les ganes de valorar els resultats amb alumnes amb dificultats que, en definitiva, són els que podrien validar el programa. De fet, tinc informació d'alguns centres i de companyes que l'han aplicat i els resultats són bons.

Explica'ns la teva experiència educativa als EUA

Cal saber parlar per poder llegir va ser el títol de la meua llicència d'estudis, la investigació tenia molta vinculació amb els nens sords. Quan vaig plantejar-me l'estudi, tenia ganes de saber fins a quin punt els nens i les nenes sords que utilitzaven la llengua de signes com a llengua vehicular eren competents en llengua escrita. Sabia que als EUA tenen universitats només per a sords i me n'hi vaig anar; concretament, vaig estar a la Universitat Gallaudet, a Washington, només per a alumnat sord i a l'Institut Tecnològic de Rochester per a tot tipus d'alumnat i amb l'equivalent d'una facultat per als sords. Allà la llengua vehicular era la llengua de signes i totes les matèries s'impartien eficaçment amb

aquest codi. Però, en canvi, els repertoris en llengua escrita en general eren molt pobres. Els alumnes que no tenien coneixements de les estructures del llenguatge oral –no, que no parlessin– tenien enormes dificultats per llegir i escriure. En carreres tecnològiques com ara òptica o enginyeria això no representava cap problema, perquè eren magnífics operaris; ara bé, en carreres com magisteri o filosofia la majoria havia de desenvolupar la seva professió dins del mateix col·lectiu de sords.

En la teva experiència com a formadora, quines creus que són les mancances en la formació del professorat?

Penso que els professors surten, en general, ben formats i que la tradició de la formació continuada està molt arrelada al nostre país i força potenciada.

Però pel que fa a la formació inicial, caldria

que, a través de les pràctiques, des de les Universitats poguessin copsar les necessitats canviants dels centres educatius i anar introduint millores en la formació dels futurs mestres i, per una altra banda, caldria també que les escoles poguessin conèixer nous recursos i estratègies d'aprenentatge a través dels practicants. És a dir: s'hauria de garantir progressivament el flux informatiu/formatiu entre centres educatius –futurs llocs de treball dels mestres– amb les universitats on s'imparteix la formació d'aquests professionals.

Pel que fa a la formació permanent, penso que, malauradament, és una formació molt individualista i que no reverteix en absolut en una millora en les pràctiques de les escoles. Fa molts anys que penso que la formació permanent subvencionada pel Departament hauria d'anar adreçada als claustres i/o equips de les escoles i que no hauria de ser acreditada fins que s'hagués incorporat en la millora visible i comprovable d'alguna pràctica de l'escola que l'hagués justificat. Encara que no discuteixo que tenim mestres ben preparats, insistim que les escoles no poden funcionar sense un treball d'equip i, per altra banda, s'està afavorint i reforçant la formació individual, que no es tradueix en una millora de l'escola. Crec que és un contrasentit greu, que no ens porta a millorar l'escola i que surt molt car al Departament.

Què hi trobes a faltar, a l'escola? Què en trauries?

Personalment, crec que en aquests moments faria –ja sé que és una utopia però...– és “blindar” les escoles durant cinc anys amb un únic encàrrec: organitzeu-vos de la forma que cregueu òptima amb els qui sou i el que teniu per educar de la millor manera possible els vostres alumnes. Que durant cinc anys tots els professionals sabessin que no hi haurà trasllats, ni canvis de professorat, ni nous projectes, ni haver d'emplenar papers per demanar nous recursos... Que

tot el claustre es pogués plantejar de quina realitat parteixen, quins alumnes tenen, quins objectius es plantegen i com poden organitzar-se per aconseguir-los. Aquest projecte és el que cada inspector hauria de conèixer i fer-ne el seguiment. Deixar que les escoles reflexionessin i s'organitzessin per funcionar sense que els maregessin amb directrius “externes” i consolidessin equips de treball.

En aquests moments, tothom demana recursos, però la meua pregunta és per a què? Per fer què? Crec que, en general, cal que els professionals de cada escola primer pensin què poden fer amb els recursos que tenen i, després, quins aspectes podrien millorar si disposessin de... No poden condicionar tota la seva actuació a la disposició d'uns recursos que una vegada arriben tampoc no se saben articular dins d'una planificació, moltes vegades, inexistent. Potser sóc una mica dura, però crec que en el nostre país s'està massa preocupat dient a les escoles què cal fer i com fer-ho, i despreocupat pels resultats obtinguts. Caldria donar autonomia als centres perquè s'organitzessin i justificuessin què faran i, posteriorment, s'haurien de valorar els resultats que s'han proposat. Treballar per una escola per a tothom passa per un treball en equip, que tots els professionals sàpiguen què han de fer i que formen part d'un projecte comú i que tots els mestres se sentin responsables de tots els alumnes del centre.

Tema central

Postgrau en ortokinesiologia holística, especialitat educativa

Isabel Sánchez Muñoz

Durant aquest curs estem portant a terme al MÈM, amb la col·laboració de la Universitat de Girona, el Postgrau en kinesiologia. El fisioterapeuta kinesiòleg Philippe Bombeeck, la fisioterapeuta kinesiòloga Valérie Fontaine, el Dr. Joan Guxens i la Dra. Rosa Junyent són els professionals que imparteixen el primer postgrau en aquesta especialitat.

Al llarg del curs els professors donen eines per conèixer i practicar la kinesiologia, començant per entendre-la des d'un punt de vista mèdic i nutricional, per acabar amb l'aplicació educativa del mètode.

Així doncs, amb els instruments teòrics i pràctics que el professorat del postgrau proporciona al llarg del curs, expressem una síntesi del concepte i ús de la Kinesiologia.

Per començar a entendre el terme de kinesiologia cal retrocedir a l'any 1964 quan el Dr. G. Goodheart va demostrar que certs músculs del cos es debilitaven quan certes funcions específiques de certs òrgans es desequilibraven. Així doncs, segons aquests estudis, els músculs són un mitjà senzill d'informació. El test muscular va tenir tal impacte sobre la quiropràxia i la salut holística que G. Goodheart va ser presentat per al Premi Nobel.

La Kinesiologia és, avui dia, un dels mètodes complementaris de salut que més s'aplica en el camp de la interacció denominada "cos-ment". Utilitza el test muscular qualitatiu i el llenguatge corporal com a referència per millorar, integrar i relacionar aspectes físics estructurals, nutricionals, emocionals mentals i energètics de la persona.

El test muscular, com a eina per determinar la informació que el cos ens proporciona sobre el seu estat, amb la intervenció d'altres disciplines com la medicina tradicional, l'acupuntura, la homeopatia, les flors de Bach, els Mudras, la Oligoterapia i Sals minerals, la Fitoterapia (plantes medicinals), el meridians, la Geopatia, etc., ens serveixen per fer un diagnòstic i determinar un tractament adequat. En aquest mètode intervé també, de forma important, l'estudi del sistema nerviós i del funcionament dels hemisferis del cervell.

Com podem observar, són molts els aspectes i disciplines les que conformen el mètode de Kinesiologia Holística. La paraula holística ens indica la visió global que la kinesiologia vol tenir per millorar la salut de la persona: l'aspecte energètic, nutricional, emocional, estructural i químic.

Així mateix, l'estudi del cervell i les funcions dels seus hemisferis han ajudat a crear sistemes d'aprenentatge que reforcen la capacitat intel·lectual utilitzant a tal fi els dos hemisferis del cervell.

Centrant-nos en la Kinesiologia educativa, podríem començar parlant del Dr. Paul Dennison, que va crear el mètode Brain Gym, gimnàstica del cervell. El Brain Gym és un sistema d'aprenentatge que té en compte totes les capacitats innates de l'ésser humà, i amb una combinació d'exercicis senzills i divertits reforcen la capacitat intel·lectual fent servir els dos hemisferis del cervell.

Els exercicis de la Kinesiologia educativa consisteixen en el moviment de determinades parts del cos, implicant-hi el conjunt del cervell mitjançant la modificació i correcció dels moviments, que ajuden l'alumne a accedir a parts del seu cervell que anteriorment es trobaven bloquejades. Aquests moviments poden portar l'alumne a experimentar canvis positius en la seva actitud i en moltes habilitats concretes.

Amb la Kinesiologia educativa podem treballar i millorar, entre d'altres, aspectes referits a:

- Problemes de lateralitat.
- Dislèxia.
- Dificultats en la lectura, l'escriptura i l'ortografia.
- Desenvolupament de la memòria.
- Capacitats visuals, auditives i tàctils.
- Tècniques de relaxació.
- Capacitat d'atenció i concentració.
- Capacitat de raonament.

Cal dir que la majoria dels exercicis que ens proposa el Brain Gym són molt fàcils de practicar a l'aula i poden proporcionar a l'alumnat recursos eficaços i autogestionables en situacions d'estrès o manca de concentració.

Federació Moviments Renovació Pedagògica

Seminari de treball de la Federació de Moviments de Renovació Pedagògica

Jaume Aguilar Vallès

El món educatiu català aquests darrers anys, ha viscut un seguit de canvis legislatius i normatius precedits d'uns processos de debat i reflexió als que la nostra Federació s'ha incorporat de manera significativa.

Això ens ha fet centrar bona part del nostre discurs en aspectes de política educativa, deixant en segon terme –tot i no descuidar-los mai del tot– temes de caire més pedagògic, de dinàmica interna dels centres que afavoreixi el seu sentit comunitari i la seva autonomia, de qüestions relatives a la nostra tasca d'educadors i educadores des de la perspectiva de la renovació pedagògica. En aquests moments tothom coincideix en que el paradigma educatiu està canviant i hem de posicionar-nos i donar respostes.

Per impulsar noves dinàmiques es va dissenyar un seminari els dies 20, 27 i 28 de març on 40 persones dels diversos moviments de Catalunya van poder treballar i debatre al voltant dels dos grans temes: Govern de centres i Currículum per competències.

Els ponents, els senyors Lluís Casado i Francisco Longo que ens van parlar del govern dels centres i, el senyor Joan Mateo que va tractar el tema de competències, van fer aportacions

molt ben valorades. Ens van facilitar la reflexió sobre l'avaluació de centres, les estratègies d'implantació del currículum per competències, la formació de dels equips de govern, el paper dels directius als centres... i la funció dels Moviments de Renovació per desenvolupar i impulsar aquestes línies, sempre en el marc de millora del sistema educatiu.

El seminari ha rebut el suport de la Fundació Bofill, Propedagògic i el Departament d'Educació, fet que ha permès que totes les conferències, debats i materials estiguin a disposició dels moviments i així desenvolupar i avançar en propostes.

El procés de treball tot just s'ha iniciat, amb fermesa i implicant tots els territoris de Catalunya. Volem continuar el proper curs ampliant-lo a qui vulgui participar. Tothom hi és benvingut. Hi sou convidats.

Carta a una gran mestra

Simfonia d'un infant en clau de SOL

L'Equip de l'E.B. Sol Solet

Benvolguda Sol,

Ara fa un any que ens vas deixar. Un any sense algú et permet reflexionar molt sobre la influència que ha tingut en tu mateixa i també en la nostra escola. Només amb la teva força, la teva il·lusió i el teu saber fer, es pot canviar la realitat que ens envolta i, per tant, el nostre futur.

Ens vam conèixer quan vas venir a fer-nos un assessorament. Vas trobar una escola plena de joguines de plàstic... festes dels colors, nens i nenes amb la bata posada tot el dia, gots de plàstic... Potser el millor que podem dir en favor nostre és que érem un equip de gent amb molta il·lusió i amb molta receptivitat als canvis. A poc a poc, de la teva mà, vam conèixer altres maneres de fer i la pedagogia que les sustentava. Les joguines de plàstic van ser arraconades i l'escola es va omplir de caixetes, carabasses, fulles, cargols, blat, de jocs d'aigua, de llum... convertint la nostra feina en la nostra passió i la nostra mirada en un radar a la recerca de material i propostes. Vas aconseguir que féssim caure barreres, tant psicològiques com físiques, treballant amb espais oberts i entenent l'escola com un àmbit global ple de propostes, on els nens i nenes poden moure's lliurement sense haver d'estar tancats entre quatre parets d'una classe.

Per treballar d'aquesta manera, abans havíem de fer la descoberta més important: la d'un nou infant. Un infant competent, que calia, abans que res, respectar. I això no es quedava en paraules boniques per incloure en el projecte educatiu: respectar-lo significava no fer res a l'infant que no faries

a un adult. I això té una gran repercussió en el dia a dia, perquè respectar implica:

- Respectar els processos evolutius sense imposicions: ara toca treure el xumet, el bolquer, caminar, asseure's...
- No posar-los cap etiqueta, ni diminutiu, sota cap condició.
- No parlar d'ells o de la seva

família com si no hi fossin.

- No renyar-los en públic, sinó dir-los personalment que no ens ha agradat.
- No fer cap fals elogi amb dramatització inclosa, sinó un elogi personal, real i ple d'admiració pel que acaba d'aconseguir.
- Respectar els seus sentiments i reconèixer-los, esborrant del nostre vocabulari expressions com: no et passa res, no ploris, no n'hi ha per tant...
- No prendre'ls les coses de les mans, sinó demanar-les-hi.
- No actuar davant dels seus conflictes fent de jutges, sinó donar-los l'oportunitat de resoldre'ls per ells mateixos i, com a molt, fer de mediadors.
- Partir dels interessos dels infants, fugint de programacions pautades: la tardor, els colors...
- No primar les activitats per damunt del seu benestar. Entendre l'infant com a competent demana creure en les seves capacitats; i:
- Donar-li l'oportunitat de decidir: a què vol jugar, què i quant vol menjar, si vol participar d'una activitat o no, si vol anar al pati o no...
- Donar-li l'oportunitat de vestir-se sol, servir-se el menjar i l'aigua...
- No voler controlar-lo en tot moment quan, treballant en espais oberts, l'infant surt del nostre camp de visió.
- Beure en gots de vidre
- No fer-li dur una bata posada tot el dia.

I tantes i tantes coses... Tot això suposava un canvi radical en la nostra manera de ser, fer i entendre l'infant.

També ens vas ajudar a ser conscients de la violència que es troba en moltes de les actituds "innocents" i quotidianes cap els infants, i en la responsabilitat que hi tenim. Potser per això ens sorprèn que encara hi hagi escoles on el material més abundant siguin les joguines comercials de plàstic, on l'infant no pot crear, on tot està pautat i decidit pels adults sense comptar amb la seva voluntat ni amb els seus interessos. I encara més: ens indigna i ens entristeix que es tracti els infants amb tan poc respecte, que en el dia a dia, com a adults i com a mestres generem situacions de violència quan se'ls obliga a tastar una cosa que no volen, o quan se'ls renya en públic o se'ls fa seure en la cadira «avorrida» o «de pensar»...

Sabem que, mentre et trobem a faltar, hem de continuar aprenent i sobretot replantejant-nos cada gest, cada paraula, cada actitud envers els infants.

En memòria de Sol Indurain i tantes mestres que dediquen gran part de la seva vida a fer-te enamorar de la increïble tasca d'acompanyar els infants en el seu desenvolupament.

QUÈ DIUEN ELS GRUPS?

Fem ràdio

UN PROJECTE EDUCATIU

Dolors Pijuan Domènech

Són les 12 d'un dimecres qualsevol i per Ràdio Premià de Mar (95,2 FM) s'escolten veus molt especials: són nens i nenes que entrevisten un astrònom, alumnes que llegeixen les seves propostes literàries, mestres que presenten un projecte innovador per l'aprenentatge de l'anglès o potser es discuteix la Llei d'Educació de Catalunya...

Estem escoltant el programa ESCOLES, que cada setmana aborda temes relacionats amb l'Educació, un aparador que pretén mostrar el nostre dia a dia amb el propòsit de divulgar, de compartir coneixements i experiències i, en definitiva, d'aprendre. Volem transmetre, també, una forma il·lusionada, responsable i plaent, de viure l'educació.

El programa ESCOLES, amb gairebé deu anys d'història i amb més de quatre-cents emissions, és ja un projecte força consolidat. Darrere aquest programa hi ha un grup de treball, el Grup de Ràdio Premià en col·laboració amb el Moviment Educatiu del Maresme i, sobretot, hi són presents escoles i instituts del municipi i una xarxa creixent de col·laboradors que fan possible que aquest espai setmanal pugui tirar endavant.

Temes que es tracten

Cobrim diferents línies de treball:

- Temes generals i d'organització dels centres: adaptacions al nou curs, matriculacions, paper de les AMPA...

- Treballs sobre competències, sobre didàctica.
- Projectes innovadors en qualsevol aspecte educatiu.
- Debats i espais monogràfics sobre temes diversos: la Llei d'Educació, la diversitat a l'aula, educar la voluntat, la gestió del temps...
- Ofertes educatives al municipi.
- Els alumnes fan ràdio

En destacaria els espais en què els mateixos alumnes són els protagonistes absoluts del programa, fent de periodistes, entrevistant professionals del món del treball, altres vegades donant els seus punts de vista, explicant com es viu un determinat projecte a l'aula... Aquesta participació és una presa de contacte amb un mitjà nou, molt atractiu, l'oportunitat de treballar formes de comunicació diferents amb una motivació important: saber que molta gent escoltarà allò que han produït.

Com preparem els programes

Abans d'iniciar cada trimestre, el grup de treball es reuneix i prepara la programació. Es tracta de decidir quins seran els continguts i com s'abordaran. S'intenta aconseguir que hi hagi un equilibri entre les diferents línies de treball i respondre també a les necessitats d'informació del moment.

Setmanalment es preparen els guions i es fa la feina de producció. Comptem amb l'ajuda de l'equip tècnic de l'emissora i, molt especialment, de l'Enric Ventura, periodista de ràdio Premià de Mar, que presenta i condueix el programa.

Valoració

Com a punts forts a destacar:

- És un projecte amb voluntat d'incloure tot el municipi i que, per tant, busca la complicitat i la participació activa de tots els centres, amb la riquesa i la complexitat

de punts de vista que això comporta.

- Abasta tots els nivells educatius, des d'infantil fins a mòduls i batxillerats; per tant, presenta una visió àmplia de l'Ensenyament i permet la relació internivells i entre centres.
- Ofereix un espai de reflexió, d'intercanvi i debat entre professionals i alumnes que porten a terme experiències similars.
- La diversitat dels temes i la participació de professionals ben diferents permeten una anàlisi dels temes des d'òptiques diverses.
- L'experiència. El temps ens ha permès crear un "esquelet" del programa, una estructura estable de temes, que la necessitat d'informació i els esdeveniments del moment modelen i configuren.
- També aquest temps ha servit per crear una xarxa de col·laboradors inestimable, des del mateix Ajuntament fins a les diferents entitats i associacions del poble.

El programa està consolidat. Ha fet un llarg camí des del seu inici i ara cal que continuï avançant i creixent, presentant una escola en moviment, una educació de qualitat i facilitant que sigui present i viva en la vida social i cultural de Premià de Mar. Podeu escoltar el programa cada dimecres de 12 a 1. Es torna a emetre de 5 a 6 a Ràdio Premià de Mar (95.2 FM) i es pot descarregar a la web de la ràdio www.radiopremiademar.org

QUÈ DIUEN ELS GRUPS?

Educació dia a dia

El nostre programa de ràdio

Núria Masafrets i Aymà

Arribem a la fi de la 3a temporada del programa emès per Mataró Ràdio **EDUCACIÓ DIA A DIA**, un viatge per les ones cada dilluns de 6 a 7 de la tarda i durant tot el curs escolar.

Educació dia a dia, el prepara la comissió de ràdio del Moviment Educatiu del Maresme, formada per tres sòcies del MEM i el director i presentador del programa, el company Joan Josep Serrado, professional amb un gran bagatge en el món de l'educació i a hores d'ara experimentat comunicador. A més, amb la bona acollida i la professionalitat de tot l'equip de Mataró Ràdio.

Si sou oïdores i oïdors del programa, hauréu copsat que cada sessió ha estat pensada i elaborada per tractar un tema que fos de l'interès de la comunitat educativa i ciutadana en general.

Durant totes tres temporades hem comptat amb col·laboradores i col·laboradors procedents de diversos àmbits del món educatiu: mestres, professors, psicopedagogs, pedagogs, sociòlegs, pares i mares, alumnes, cuineres, responsables de menjadors escolars, dietistes, monitors d'esplai, artistes de teatre, pallassos, alumnes que fan realitat el concepte de la formació i l'educació al llarg de la vida, i ben segur que me'n deixo més d'un. Gràcies a tots ells i a la seva altruista i entusiasta col·laboració ha estat possible Educació dia a dia.

Al director i a la comissió ens agradaria saber quina audiència té el programa i l'opinió dels oïdors sobre el seu contingut.

Creiem que és interessant que els ciutadans i ciutadanes tinguin la possibilitat de tenir un espai radiofònic a l'abast en què s'informi, es debati, es posin en negre sobre blanc, els projectes, els objectius, les idees, la pràctica i el fer del dia a dia a les

aules i als centres educatius.

També cal donar a conèixer les innovacions, les propostes de llei, les mancances que des de les administracions fan que tingui el nostre sistema educatiu, les reivindicacions de la comunitat educativa, els avenços que es fan gràcies a les ganes, la voluntat i la tenacitat de molts professionals. Durant totes tres temporades hem constatat l'entusiasme dels nostres col·laboradors. A través d'ells hem pogut ser conscients que ser mestres, pares, alumnes o experts docents és una tasca en la qual s'aboquen hores d'estudi, preparació, curiositat, ganes d'aprendre, ganes de transmetre, capacitat d'empatia, sentir-se viu emocionalment, capacitat de crítica i autocrítica, de veure la persona com un tot i lligada al seu entorn, d'investigar, d'innovar, d'aportar idees i experiències en l'àmbit en què desenvolupin la seva activitat, etc.

En definitiva, assumir que l'escola i els qui en formen part són el present i el futur del món i com més vives i riques siguin les pràctiques educatives més eines, destreses i competències tindran al seu abast per formar-se com a ciutadans lliures i responsables de les seves decisions.

Crec que podem valorar Educació dia a dia com una experiència positiva i que cal continuar, sempre però fent reflexió, revisió i crítica de la tasca feta per si s'escau aportar nous projectes, noves propostes i altres punts de vista.

Des d'aquestes pàgines només em resta animar a formar part de la comissió més membres del MEM. Ens fan falta. Donem les gràcies en majúscules a tots els que han fet possible aquestes tres temporades de programa i a les institucions que ens han donat suport econòmic.

Fem nostre el nom del programa EDUCACIÓ DIA A DIA

Espai per créixer **Autocuina't**

Bintou Jarju Rubí

Què necessites?

- Un bon tall d'optimisme.
 - Un raig de calma.
 - 3 rodanxes d'intuïció.
 - Una cullerada sopera de paciència.
 - 200gr. d'acceptació.
 - 200 gr. de sentit de l'humor.
 - Un grapat d'humilitat.
 - Un xic de creativitat.
 - Un polsim d'exigència
- (la justa i necessària per anar endavant).

On ho pots aconseguir?

Aquests ingredients són de cultiu propi i pots obtenir-los del teu hort. Si no en tens demana ajuda per saber com plantar el producte, però el que és més important és que tu cerquis la teva llavor. El que és rellevant en el procés és que tant si culls com si plantes ho facis de gust, amb tendresa, consciència, tenacitat, voluntat i motivació.

Com ho pots preparar?

Talla l'optimisme a daus o amb una forma que et sigui còmoda. Deixa'l macerar amb un raig de calma durant un parell d'hores i just després afegeix-hi l'acceptació. Passa-ho per la paella durant uns 20 minuts a foc lent. Quan ja estigui tot una mica daurat caldrà tirar-hi tres rodanxes d'intuïció que abans hauran estat condimentades amb paciència. Barreja tots els ingredients i vés-los remanant de tant en tant per procurar que quedi tot ben fet.

Mentrestant, prepara la salsa posant en un morter el sentit de l'humor i la creativitat i picant amb vitalitat i entusiasme. Quan sigui prou espessa i el que hi ha a paella estigui a punt, tot plegat es pot servir en un plat col·locant-hi els ingredients de forma creativa si així es desitja.

Per acabar de donar-hi un toc personal i l'aroma corresponent, posa-hi per sobre un grapat d'humilitat i un polsim d'exigència.

Aquest plat és possible de fer-lo en qualsevol temporada de l'any i és especialment recomanable menjar-lo al migdia.

Un llibre

Reflexions entorn de l'adolescència

Idees, pistes i estratègies

López Vicente, P. (2009). *Entendre's amb adolescents. Tu m'importes*. Graó, Barcelona. Col·lecció Família i Educació.

Joan Josep Sarrado Soldevila

Educador social, filòleg i pedagog. Doctor en Ciències de l'Educació.

Ara fa no gaires mesos sortia a la llum un llibre clar, concís, didàctic i valuós, però no menys rigorós, contrastat, optimista i raonable. Ens referim a la darrera publicació del Dr. Pau López i Vicente, professor del departament de Psicologia de la Universitat Ramon LLull.

Al darrer número de la revista, Punxa, ja presentàvem un altre text exquisit del mateix autor. En aquesta ocasió, hem triat aquest llibre atenent a la qualitat de les seves anàlisis i aportacions. Però, especialment, volem destacar-ne el caràcter divulgatiu, l'ús escaient d'esquemes sintètics i d'imatges/concepte, la còmoda accessibilitat, la fàcil lectura i el fet d'estudiar el fenomen de l'adolescència des d'una perspectiva oberta, globalitzadora i respectuosa. D'altra banda, entenem que es tracta d'un text de gran utilitat per a mares, pares i educadors, atès que ens situa en una perspectiva de diàleg, comprensió i enriquiment que emergeix, precisament, de les relacions personalitzades i contextualitzades amb els nostres adolescents. Proposa àmbits i escenaris de comunicació, de relació i de vincle, en el si dels quals les diferents perspectives, sensacions, emocions i percepcions de la realitat poden cohabitar, tot garantint-nos dosis rellevants d'aprenentatge a tots i a totes, adolescents i adults.

L'autor ja ens té acostumat a no establir directrius categòriques, ni orientacions tancades, ni consignes. Ben al contrari, ens proposa pensaments, pistes, estratègies i idees que ens poden ajudar a esbrinar quines poden ser les actuacions més raonables, apropiades o encertades segons la tipologia del moment i de les circumstàncies.

Aquest no és un text d'erudició, ni la típica publicació academicista. Ben al contrari, es tracta d'un text suggeridor amb intencionalitat orientadora que es

presenta estructurat en tres parts diferenciades.

La primera s'interessa per *"les nostres reflexions"* i conté una sèrie de reptes vinculats al fet de ser pare o mare, d'identificar les brúixoles, de transitar per la complexitat i la incertesa, de considerar les pors i els horitzons, de preservar els epicentres, de distingir entre allò urgent i allò important, de significar allò que és realment rellevant, de cercar el sentit i la identitat i de garantir l'equilibri necessari de la tríada cap-cor-mans.

La segona es destina a la *"nostra actuació com a mares i pares"*. Desplega diferents eixos: la zona de desenvolupament proper, les diferents mirades, el diàleg, la distància òptima, la comunicació, la implicació responsable, les miopies i hipermetropies, l'estima i la valoració dels adolescents.

Finalment, la tercera s'interpel·la respecte del *"després de tot això, què"*, donant cabuda als fòrums de famílies i a idear la nostra carta de navegació.

Es tracta d'un itinerari d'aprenentatge al llarg de vint capítols diferenciats que segueixen un fil discursiu transversal i longitudinal, de tal manera que cadascun d'ells assumeix i integra el precedent. La publicació acaba amb un epíleg, intitulat "I fins aquí hem arribat", que dóna pas a tres fulls de referències bibliogràfiques comentades. Viatjar per les 164 pàgines del llibre esdevé una experiència de descoberta sincera i convincent, pausada i reflexiva, sensible i cordial. L'autor, amb el seu verb proper i directe, ens fa adonar-nos dels components subtils de l'educació dels adolescents, i ho aconsegueix sense pretendre ser un solucionari. Cada capítol enceta el trajecte amb preguntes quotidianes i precisa, sintèticament, de què es parlarà. Seguidament, se'n parla. Per finalitzar, el professor Pau López i Vicente introdueix unes idees rellevants

Entendre's amb adolescents Tu m'importes

extretes del text exposat perquè siguin comentades, analitzades personalment i en família, o bé en equip. Aquí rau una altra gran aportació del llibre: no tanca el periple, sinó que planteja temes i proposa que pares, educadors i adolescents dissenyin i facin el seu camí per esdevenir competents, responsables i lliures.

En paraules de l'autor, l'educació dels adolescents ens convida a adonar-nos "que les estructures de família poden ser molt diverses i que és fàcil repartir culpes i caure en tòpics de causa i efecte. En qualsevol cas, la clau de l'èxit sempre gira al voltant de la bona comunicació, de la capacitat de qüestionar-se, de parlar-ne, d'arribar a acords i de tornar a començar sempre que calgui" (López Vicente, 2009, p. 13). El to del llibre no es dirigeix a precisar receptes miraculoses, amb ingredients prefixats. Per contra, intensifica "la reflexió, l'anàlisi d'encerts i d'errors, l'assaig de propostes i vies de sortida, les consideracions entorn de la nostra tasca d'educar i d'orientar les nostres filles i els nostres fills adolescents, des de la família i des del nostre lloc concret, a primera fila de platea, com a pares i mares" (p. 13).

Sovint ratifiquem el valor de l'experiència, però, certament, "l'afirmació que l'experiència és un grau i l'afirmació, gairebé contrària, que l'experiència només serveix per a un mateix, esdevenen realitat de forma simultània. A vegades, l'angoixa ens fa arribar

al límit de la resistència personal i es produeixen explosions viscerals no desitjades" (p. 18). Segurament, ens calen eines, és a dir: "una mena de mapes que ens permetin analitzar els problemes des d'una perspectiva global, en un context més ampli i, al mateix temps, des de perspectives ben particulars i delimitades que ens fan pensar en aquells espais i en aquelles situacions en què aplicarem les estratègies d'actuació més específiques. Mirar les coses des de lluny i des de ben a prop, tot alhora, ens donarà una visió més real i proporcionada de les situacions" (p. 20). En qualsevol circumstància i conjuntura, "ni la racionalitat pura, previsor i anticipadora, ni les solucions màgiques i la confiança desmesurada en la sort i l'atzar seran la base de l'èxit" (p. 26). Adult i adolescent han de pensar conjuntament, més que no pas aconsellar o fixar directrius de manera unilateral. Nosaltres, els adults, "podem dir el nostre parer, el nostre criteri, que ajudarà a construir els seus propis criteris [els dels adolescents]. Podem posar emoció a les raons i raó a les emocions. Podem ajudar a materialitzar desitjos, a convertir-los en plans estratègics d'actuació. Podem parlar d'horitzons possibles..." (p. 31).

La cerca del sentit esdevé un objectiu epicèntric. Val la pena conversar sobre el sentit. Efectivament, "l'adolescent va construint la idea de sentit justament a través del contrast d'idees, des testimoniatge de les persones compromeses i que són significatives per a ell, a través del debat i del qüestionament de tot allò que es dona com a indiscutible" (p. 71).

I, tot plegat, en comunicació sana i cordial, en un entorn dialògic proper. El diàleg, com escriu en Pau López i Vicente, "és un art, com la dansa de la parella de patinadors sobre gel que intueixen el gest de l'altre i adequen el propi gest, amb la qual cosa donen continuïtat a un moviment harmoniós que captiva la mirada i el cor dels espectadors. És com si l'un i l'altre intuïssin cada canvi, cada inflexió del cos i improvisessin dibuixos en perfecta complicitat, sense deixar de mirar-se als ulls" (p. 120).

Després del pròleg, té lloc la paraula. Us convidem a omplir les vostres alforges d'autoconsciència, d'apropiació, de competència i de pau. El llibre de l'amic Pau ens ho garanteix.

Sant Quirze del Vallès, 19 de maig de 2009.

En Jan a l'escola

